

Milan Vincetič

Muanis Sinanović: Štafeta okoli mestne smreke.
Ljubljana: KUD France Prešeren Trnovo, 2011.

“Bolj pomembno je biti del neke druge skupnosti, ki ji nekateri pravijo 'skupnost v prihajanju', 'skupnost, ki je ni mogoče priznati'. [...] Tudi jaz sem še izrazilo na začetku,” odgovarja pesnik Muanis Sinanović na vprašanje novinarke, če se (za)res čuti pripadnika neke nove generacije (Delo, Književni listi, 27. 11. 20129), obenem pa zatrdi, da je zanj “angažma v obliki tako imenovane priseljenske generacije trenutno nekaj nemogočega”. Seveda je za kritiški zapis o pričujočem pesniškem prvencu, ki je dobitnik nagrade za najboljši literarni prvenec lanskega Slovenskega knjižnega sejma, odveč navajati generalije o samem pesniku, ki je doslej predvsem nastopal na literarcih (Mlade rime) ter objavljaj predvsem na svetovnem spletu, a vseeno ne moremo mimo dejstva, ki ga je navedel v omenjenem intervjuju, da “je precej bolj omiljena 'čefurska' izkušnja druge generacije zanj in (za) mnoge, ki jih pozna, 'podedovana' in izhaja prvenstveno iz izkušenj, ki so jih imeli drugi družinski člani”. Še več: pesnik Muanis želi biti predvsem urban pesnik, ki s svojo vihravo upornostjo gradi svoj humani “seznam sovraštva”, iz katerega niti ne izvzema trenutka, “kadar sliši(m) / bosanske pravljice za zahod / ali / kakšen kič / garavega sokaka”, obenem pa je “srečen, ker ni človeka, / ki bi ga sovražil”.

Sinanovičeva poezija nastaja kot erupcija (ne)zadovoljstva, (samo) spraševanja in predvsem iskanja ljubezni. Še več: prav ona, ki se pojavlja tudi kot tista, ki bo “spala / in jaz bom jokal”, zgane v pesmih, ki povečini tečejo kot (raperski) monolog, tisto noto, v kateri lirski subjekt sugestivno prestopi mejo med sabo in svetom. Svetom, ki ga kar prevečkrat utesnjuje in tišči, zato ne presenečajo revoltirani nakloni, ki pa niso niti ekscesni niti preveč rušilni, temveč bolj nemočni (*Scanje*), četudi kar naprej “iz svojega besednjaka izganja 'določeno’”. Včasih imamo občutek, da mu je določen in uhojen red (zunanjih) stvari zgolj (prepotrebna) kulisa za njegovo notranjost, ki se šibi od “milosti, ki je v prekršenih pogodbah”.

Pesnik se docela podreja plazovitemu intuitivnemu toku, ki naplavi vse, kar ga je "udarilo in zabilo nazaj": spominske mizanscene ali bolj ali manj vsakdanje bizarnosti, ki dihajo skozi kopreno glasbe in aktualne alterscene, pa zavije v grenko humornost, obarvano s sarkazmom in (samo)ironijo. Tako med drugim pravi: "videl sem heideggerja in lao zija / v popolni belini svojih misli, / tekoče verze joshue beckmana, / jasno sem videl zlo, ki mi je bilo storjeno, / jasno sem videl zlo, ki sem ga storil, / jasno sem se videl zlo, ki sem si ga storil, / jasno sem se videl kot razpoložljivi obstanek v / popolni belini / v svojih mislih / in dol mi je viselo ...". Podobnih verzov, seveda po tematski plati, je v pričujoči zbirki brez števila, njih recitativni notranji ritem ter dramaturški lok pa pričata o sunkovitem vzgibu, ki pa se na koncu, a ne zmeraj, poleže v (ne) pričakovani pomirjen iztek. Ki pa ne izzveni kot (samo)pomiritev, temveč kot vnovično iterativno retorično vprašanje, kot nastavek nove pesmi, ki se bo slej ko prej odprla kot fragment določenega trenutka in čutenja.

Prav to: Sinanovičeve pesmi so v bistvu drobci časa, ki ga je oplazil in ki se mu odziva tako, da "se mu odmika, beži po krožnici", po obhodnici, da bi sizifovstvo spet z užitkom nadaljeval. Kajti brez pesmi – ki pa zanj niso (le) terapevtskega značaja – je izgubljen, čeprav se še kako zaveda, da "v pesmih ni / To, kar veš, ampak tisto, / Česar ne". Pesem je torej iluzorno pribežališče, kletka, iz katere si ne upaš, še večkrat pa nočeš, saj se z njenega varnega stolpa širi pogled tako na planjavo onkraj zidu kot v samo dno stolpa. In pričujoči pesnik vsekakor z veseljem in muko prebiva v svojem stolpu, v katerem tudi, seveda metaforično, včasih "pospravlja in počisti sobo ter pomije tla". Seveda ne gre samo za "obračun s sabo", temveč za nameščanja okularja, s katerim "povsod vidi svobodo, (kajti) vse besede imajo sledi / svoboda nima besed".

In kaj je za Muanisa svoboda? To, če reče "fuck off, Muanis, pesnik"? To, da si naredi "seznam sovraštva"? Mogoče "scanje v Ljubljani, v začetku tedna, / ob pol dveh zjutraj"? Ali navsezadnje, da na glas pove: "tomaž šalamun, / ki moram pretipkati tvojo knjigo, / zapusti mojo sobo / in moje gene." Lirski subjekt se predvsem trudi v sebi "sestaviti vse dele sebe", se otresti prtljage velikih pesnikov – čeprav mu to docela ne uspeva, saj se lahko v njegovi poeziji še čuti plazma Bukowskega, Šalamuna, vzduh ameriške beatniške generacije, po ekspresivni moči pa tudi Kosovela –, da bi končno prestopil v obdobje svetlobe. Njegova hoja – Jernej Terseglav v spremni besedi govori o "mrtvem teku" – je še preveč ihtava, tudi zaletava, verzi, ki se mu nadrobijo kot podzavedna naracija, preskakujejo, vanje je nadrobil vso semantično paletto jezika, ki mu je podrejal tudi neenakomeren in nedosleden zapis. Vse to priča, da

gre za eksplozivno pesniško osebnost, ki se ne podreja ničemur, zato pa črpa iz vsega, kar je priročno in na dosegu roke. Mnoge podobe so asociativne narave (mesena različica *Krika*), vse pa so nabite z ekspresivnimi pridevki, ki obarvajo poezijo z odtenki razrvanosti (tu sem, z razcufano in štrlečo / rdečo nitjo tkiva. stisnjen / v trdo nitasto kepo.) in nelagodjem. In samotnosti. Prvoosebni lirski subjekt je namreč vselej v “vseh izvodih čustev”: od vzkipelosti do nenadnega (samo)pomirjenja. Nič ni vnaprej določeno, pa tudi ne samo naključno, vse se le sunkovito (morda tudi prividno?) odvija in privija kot v mestnemu “busu, v katerega žilah brbota kri, // na njem pa je včasih ženska / s katero se vedno spogledujeva”; ženska kot obiskovalka in sprehajalka, ki prisije v pesniški prostor kot priviti stožec svetlobe, ki pa vseeno ni odrešujoč. Kot za pesnika ni odrešujoč navidezni občutek možatosti, ki ga je občutil, ko je “hodil gor in dol / v drži Cantonaja po tistem lobu, / po tisti brci v gobec”.

Občutek zrele možatosti pa bo vsekakor nastopil po naslednji zbirki, ko ne bo “pesem (več) grozna nuja”; pričujoči prvenec je namreč zgolj dobrodošla odskočna deska v nemirne, zato pa toliko bolj vabljive pesniške vode. In nič več kot to.